ד הֶרְמְבַּ"ם שָׁם (פ"ח ה"ב). (תשובת מהרי"ל סימן צ"ב בית יוסף סוף סימן ר"ו (ד"ה מצלמין)):

ג (ט) [ד]כָּל הַבְּרָכוֹת אִם נִסְתַּפֵּק אִם בֵּרַךְ אִם לָאו, אֵינוֹ מְבָרֵךְ לֹא בַּתְּחִלָּה וְלֹא בַּסּוֹף, (י) חוּץ מִבִּרְכַּת הַמָּזוֹן מִפְּנֵי שֶׁהִיא (ו) [ז] (יא) שֶׁל תּוֹרָה:

רי הָאוֹכֵל פָּחוֹת מִכַּזַּיִת מַה דִּינוֹ. וּבוֹ ב' סְעִיפִים:

א (א) [א]הָאוֹכֵל פָּחוֹת (ג) [א] מִכַּזַּיִת בֵּין מִפַּת בֵּין מִשְּׁאָר אֳכָלִים, וְהַשּׁוֹתֶה

א תּוֹסְפוֹת בְּרָכוֹת רֵישׁ ל"ט (ע"א ד"ה בצר) וְרַמְבַּ"ם פֶּרֶק ג' מֵהִלְכוֹת בְּרָכוֹת (ה"ב) וְהָרֹא"שׁ (פ"ו סי' ט) וְהָרַשְׁבָּ"א שָׁם (לח: ד"ה כיון).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ג [ו] שֶׁל תּוֹרָה. עַיִן בְּאֵר הַיֵּטֵב. וְעַיִן בְּשוּ"ת מַשְׁאַת מֹשֶׁה סִימָן א' שֶׁהַאֲרִיךְ בִּפְרָטֵי דִּינִים שֶׁל פֹּסֵק בְּרָכוֹת. וְעַיִן בִּלְקוּטֵי פְּרִי חָדָשׁ וְשָׁם מְבֹאָר שֶׁאִם נִסְתַּפֵּק בִּבְרָכַת הַמָּזוֹן, חוֹזֵר וְאוֹמֵר גַּם בָּרְכָה רְבִיעִית, וְעַיִן בְּכַהֲנַּת עוֹלָם סִימָן ע"ח:

א [א] מִכַּזַּיִת. עַיִן בְּאֵר הַיֵּטֵב. וְעַיִן בֵּית יְהוּדָה סִימָן (כ"א) [ז']. וְכָתַב בִּבְרֵכִי יוֹסֵף (מחדש ברכה אות ג) בְּשֵׁם זֶרַע אֶמֶת (או"ח סי' כט) בְּפַת סְפָגָנִין שֶׁנִּתְפַּח עַד שֶׁאֵין הָאֲוִירִים שָׁבוֹ נִרְגָּשִׁים, הָאוֹכֵל כַּזַּיִת מִמֶּנּוּ כְּמוֹת שֶׁהוּא אֵינוֹ מְבָרֵךְ, דִּלְפִי הָאֱמֶת לֹא אָכַל כַּזַּיִת:

בְּאֵר הַיֵּטֵב

שֶׁלֹּא הִפְסִיק עַד שֶׁשָּׁתָה יַיִן. וְאִם לֹא הָיָה בִּדְעָתּוֹ לִשְׁתּוֹת שִׁאֵר יַיִן, הוּא צָרִיךְ לְבָרֵךְ, וְהָאֲחֵרִים שֶׁהָיָה יַיִן לִפְנֵיהֶם יוֹצְאִים בִּבְרָכָתוֹ אַף שֶׁהָיְתָה בְּרָכָה לְבַטָּלָה, עַיִן מָגֵן אַבְרָהָם: **ג (ו) שֶׁל תּוֹרָה.** וּבְטוּר כָּתַב דְּגַם בִּרְכַּת מַעֵין שָׁלֹשׁ עַל שִׁבְעַת הַמִּינִים הִיא דְּאוֹרַיְתָא, עַל כֵּן בְּמִי שֶׁנִּסְתַּפֵּק יֹאכַל עוֹד מְאוֹתוֹ הַמִּין וִיבָרֵךְ, וְיוֹצֵא גַּם עַל הַפֶּסֶק שֶׁלּוֹ. ט"ז (סק"ג). וְעַיִן הִלְכוֹת קְטָנוֹת חֵלֶק א' סִימָן קמ"ג:

א (ג) מִכַּזַּיִת. כָּל הָאֳכָלִין מִצְטָרְפִין לְכַזַּיִת. אֲכָל חֲצִי זַיִת מִשְּׁבִעַת הַמִּינִין וַחֲצִי זַיִת אַחֵר, מִכְּרֵךְ אַחֲרֵיהֶם בּוֹרֵא נְפָשׁוֹת רַבּוֹת. פְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט). וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ה) [ז']. וְכָתַב בְּכַנְפֵי יוֹנָה (מחדש ברכה אות ג) בְּשֵׁם זֶרַע אֶמֶת (או"ח סי' כט) בְּפַת סְפָגָנִין שֶׁנִּתְפַּח עַד שֶׁאֵין הָאֲוִירִים שָׁבוֹ נִרְגָּשִׁים, הָאוֹכֵל כַּזַּיִת מִמֶּנּוּ כְּמוֹת שֶׁהוּא אֵינוֹ מְבָרֵךְ, דִּלְפִי הָאֱמֶת לֹא אָכַל כַּזַּיִת:

(סק"א), וְנִרְאֶה לִי דְּהוּא הַדִּין פַּת וְדָבָר אַחֵר. וְכָל הַמִּשְׁקִין מִצְטָרְפִין לְרְבִיעִית, אֲבָל הָאוֹכֵל וְהַשּׁוֹתֶה אֵין מִצְטָרְפִין, עַיִן סִימָן תרי"ב (ס"ב) וְכֵן כָּתַב בְּסֵפֶר גַּן הַמֶּלֶךְ סִימָן כ"א. וְצִיר שֶׁעַל גַּבֵּי יָרָק מִצְטָרֵף, דְּכָל אִכְשׁוּרֵי אוֹכְלָא אָכֵל הוּא, וְהוּא הַדִּין בְּפַת הַשְּׁרוּי בְּמִשְׁקֶה אוֹ בְּיַיִן, אֲבָל רֹטֶב שֶׁל בָּשָׂר אֵינוֹ מִצְטָרֵף מִשְּׁקֶה. מָגֵן אַבְרָהָם (שם).

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בְּדִבּוּר בֵּינְתַיִם], וַאֲפִלּוּ לֹא הָיָה דַּעְתּוֹ בְּהֶדְיָא לִשְׁתּוֹת יוֹתֵר וְרַק בְּסָתְמָא, (יג) כֵּיוָן שֶׁהוֹצִיא אֲחֵרִים בִּבְרָכָתוֹ שֶׁיְּהִיוּ יְכוֹלִים לִשְׁתּוֹת הַיַּיִן שֶׁלְּפָנֵיהֶם נִמְצָא שֶׁלֹּא הָיְתָה בְּרָכָתוֹ לְבַטָּלָה, וְלָכֵן מַתִּיר גַּם לוֹ לִשְׁתּוֹת שְׁאָר יַיִן. וְהַגָּה הָרַמ"א אָזַיל לְשִׁיטָתוֹ בְּסִימָן ר"ד סָעִיף ו' בַּהֲגָהָ"ה שֶׁסְּבִירָא לֵיהּ שָׁם דְּהֵיכָא שֶׁלֹּא הָיָה דַּעְתּוֹ בְּהֶדְיָא וְרַק בְּסָתְמָא, צָרִיךְ לַחֲזוֹר וּלְבָרֵךְ וְלָכֵן בְּעִנְיָנֵנוּ נַמִי כָּתַב דְּהָא דַּעְתּוֹ וְכוּ', אֲבָל לְפִי מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק כו) וּבְאוּר הֲלָכָה (ד"ה רק) דֵּיכָא כַּמָּה פּוֹסְקִים שֶׁסּוֹבְרִין דַּאֲפִלּוּ בְּסָתְמָא, כָּל שֶׁהָיוּ לְפָנָיו עַל הַשֻּׁלְחָן בְּשָׁעַת בְּרָכָה מְמֵילָא חָל הַבְּרָכָה עַל כֻּלָּם וְאֵין צָרִיךְ לַחֲזוֹר וּלְבָרֵךְ כְּשֶׁנִּשְׁפַּךְ הַכּוֹס שֶׁבֵּרַךְ עָלָיו, אִם הוּא הַדִּין בְּעִנְיָנֵנוּ כְּשֶׁנִּמְצָא מַיִם וְשׁוֹתֶה כּוֹס אַחַר יַיִן שֶׁהָיָה לְפָנָיו, בְּכָל גַּוְנֵי אֵין צָרִיךְ לַחֲזוֹר וּלְבָרֵךְ: **ג (ט) כָּל הַבְּרָכוֹת וְכוּ'.** מִשּׁוּם שֶׁהַן מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים וּסְפֵיקָא דְּרַבָּנָן לְקֻלָּא, וְעַיִן לְעֵיל סִימָן קס"ז סָעִיף ט' בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק טו).

(י) חוּץ מִבִּרְכַּת הַמָּזוֹן. וְהוּא שֶׁאָכַל כְּדֵי שְׂבִיעָה דְּאָז הוּא מַחֲיֵב מִן הַתּוֹרָה, וְעַיִן לְעֵיל קפ"ד סָעִיף ד' בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק טו). וְהִנֵּה מַהַמְחַבֵּר מַשְׁמַע שֶׁפָּתַם כְּהָרַמְבַּ"ם (פ"ח ה"ב) וּסְמַ"ג (עשין כז) שֶׁסּוֹבְרִין דְּבִרְכָה- מְעַיִן שָׁלֹשׁ שֶׁמְּבָרְכִין עַל שִׁבְעַת הַמִּינִים הוּא מִדְּרַבָּנָן, אֲבָל בָּאֱמֶת יֵשׁ הַרְבֵּה רִאשׁוֹנִים שֶׁסּוֹבְרִין שֶׁהוּא מִדְּאוֹרַיְיתָא, וְעַל כֵּן כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּמִי שֶׁאָכַל כְּדֵי שְׂבִיעָה (יח) מִפֵּרוֹת אוֹ תַּבְשִׁיל שֶׁל שִׁבְעַת הַמִּינִים וְנִסְתַּפֵּק לוֹ אִם בֵּרַךְ אַחֲרָיו, יֹאכַל עוֹד מַאוּתוֹ הַמִּין שִׁעוּר כַּזַּיִת וִיבָרֵךְ אַחֲרָיו, וְיוֹצִיא עַל יְדֵי זֶה גַּם הַסָּפֵק שֶׁלּוֹ. וְעַיִן בְּפְרִי מִגְדִּים (משב"ז סק"ג) שֶׁמְּצַדֵּד דְּאִם אֵין לוֹ מַאוּתוֹ הַמִּין, יַקַּח מִפִּין אַחֵר שֶׁהוּא מִשִּׁבְעַת הַמִּינִין, כְּגוֹן שֶׁאָכַל פְּרִי עֵץ יַקַּח מִינֵי מְזוֹנוֹת וְיִכְלֹל בְּהַבְּרָכָה: **(יא) שֶׁל תּוֹרָה.** וְעַיִן בְּסִימָן מ"ז בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן א' מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְעִנְיַן בִּרְכַּת הַתּוֹרָה אִם נִסְתַּפֵּק:

א (א) הָאוֹכֵל. כָּל הָאֳכָלִין (ג) מִצְטָרְפִין לְכַזַּיִת לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶן בְּרָכָה

שַׁעַר הַצִּיּוּן

לְכָאוֹרָה דִּכְלָל גַּוְנֵי קְרוֹי מַשְׁקֶה וְצָרִיךְ עִיּוּן: **(ס)** כֵּן נִרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי דְּזֶהוּ כַּוָּנַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"א). וְעַיִן בְּחַיֵּי אָדָם (ח"א) כְּלָל נ' סָעִיף (ט"ז) [י"ז] מַשְׁמַע שֶׁהוּא מְפֹרָשׁ לְהַמָּגֵן אַבְרָהָם וְדַעְתּוֹ דְּאֵם בְּטֵבֶל בְּרוֹטֶב אֵין מִצְטָרֵף, וְלֹא נְהִירָא. וְדַע דְּהַחַיֵּי אָדָם מְשִׁיג עַל הַמָּגֵן אַבְרָהָם וְדַעְתּוֹ דְּאֵם טֵבֶל פַּת בְּיֵין אֵין מִצְטָרֵף הַיַּיִן, וְדַעְתּוֹ דְּדוֹקָא לְעִנְיַן יוֹם הַכִּפּוּרִים מְשׁוּם יַתּוּבֵי דַּעְתָּא, וְהֵבִיא הַמָּקוֹר מִתּוֹסְפוֹת יְשָׁנִים שָׁם (יומא פ: ד"ה קס"ל). אֲבָל הַמְעַיֵּן בְּהָרַמְבַּ"ם פֶּרֶק ב' מֵהִלְכוֹת [שְׁבִיתַת] עָשׂוֹר הֲלָכָה ז', מַשְׁמַע דְּדִין הַצִּיר לְאו דַּוְקָא לְעִנְיַן יוֹם הַכִּפּוּרִים: **(ע)** וְעַיִן לְקַמָּן סִימָן תע"ה סָעִיף קָטָן ט"ו בְּמָגֵן אַבְרָהָם וּבְסִימָן תרי"ב (ס"ג) וּבְיוֹמָא דַּף פ' עַמּוּד ב' בְּרֶשׁ"י דְּבוּר הַמַּתְחִיל כַּזַּיִת וְתִמְצָא כְּמוֹ שֶׁבַּאַרְנוּ. [וְדַע דִּכְדִבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם מָצָאתִי בְּחִדּוּשֵׁי הָרַאֲ"ה עַל הָרִי"ף בְּפֶרֶק כֵּיצַד מְבָרְכִין (לט.) וְכֵן הוּא גַּם כֵּן דַּעַת הַגְּרַ"א בְּסִימָן ר"ח סָעִיף ט', וְדִלְא כִּכְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה]: **(י) וְגַם זֶה לֹא בְּרִירָא לִי הֵאי, דְּאֶפְשָׁר דְּאַף שֶׁיֵּשׁ כְּדֵי שְׂבִיעָה, 'וְאָכַלְתָּ' גַּם כֵּן בָּעִינַן, וְזֶה לֹא מִקְרֵי אֲכִילָה כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם), וְאֶפְשָׁר דְּמִשּׁוּם זֶה סִיֵּם הִפְרִי מִגְדִּים וְצָרִיךְ עִיּוּן. אַךְ אִם אָכַל כַּזַּיִת אֶחָד מִזֶּה כִּבְצֵת אֶחָת, בְּוַדַּאי חַיָּב מִן הַתּוֹרָה מִפְּנֵי נַפְשׁוֹ וְדוֹק:** (יא) עַיִן בְּלֶחֶם מִשְׁנָה פֶּרֶק ב' מֵהִלְכוֹת [שְׁבִיתַת] עָשׂוֹר הֲלָכָה ד' וְתָבִין מַה שֶּׁשִּׁנִּינוּ הַלָּשׁוֹן מִלְּקַמָּן סִימָן תרי"ב (ס"י). **וְנִרְאֶה לִי דְּסִתָּם שְׁתִיַּת**

(יג) **וְאִם לֹא הָיָה יַיִן לִפְנֵיהֶם רַק שֶׁהָיָה סָבוּר לְהַשְׁקוֹתָם מִכּוֹס זֶה, פָּשׁוּט דְּלֹא מְהָנֵי:** ג (יד) **וּבְפַת הַבָּאָה בְּכִיסָנִין לֹא יְצֵי זֶה. דְּאִם אָכַל מֵהֶם כְּדֵי שְׂבִיעָה הוּא** כְּמוֹ לֶחֶם גְּמוּר וְחַיָּב לְבָרֵךְ עָלָיו בִּרְכַּת הַמָּזוֹן וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן קס"ח (ס"ו), **וְלִכְאוֹרָה מִשְׁמַע דְּהוּא מִן הַתּוֹרָה אִם אָכַל כְּדֵי שְׂבִיעָה** כְּמוֹ בְּשְׁאָר לֶחֶם **[וּבִפְרִי מִגְדִּים בְּסִימָן קס"ח בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב נִסְתַּפֵּק שָׁם בָּזֶה בְּסָעִיף קָטָן ו', וְעַיִן מַה שְׁכָּתַבְנוּ שָׁם בְּבְאוּר הֲלָכָה]:**

א (ע) **מָגֵן אַבְרָהָם** (סק"א): **(ב)** סָפֵק שְׁמָא קַיְימָא לַן כְּרַ"י (בתוס' לט. ד"ה כצר) דַּאֲפִלּוּ בְּפָחוֹת מִכַּזַּיִת מִשְּׁבָעָה מִינִים לְבַד נַמִּי מְבָרֵךְ בּוֹרֵא נְפָשׁוֹת רַבּוֹת, וַאֲפִלּוּ לְהַחוֹלְקִין עָלָיו, מִכָּל מָקוֹם כָּאן שֶׁאָכַל כַּזַּיִת בֵּין הַכֹּל, שַׁפִּיר מְבָרֵךְ בּוֹרֵא נְפָשׁוֹת רַבּוֹת [כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט) עַיִן שָׁם]: **(ג)** מָגֵן אַבְרָהָם (שם): **(ד) הַיְינוּ הַמִּשְׁקִין שֶׁהֵם חוּץ מִיַּיִן, אֲבָל חֲצִי רְבִיעִית יַיִן וַחֲצִי רְבִיעִית שֵׁכָר יֵשׁ לְעַיֵּן אִם מִצְטָרְפִי לְבוֹרֵא נְפָשׁוֹת רַבּוֹת, דְּהָא יֵשׁ סָפֵק שְׁמָא צָרִיךְ בֵּיְינוּ לְבָרֵךְ עַל כַּזַּיִת בְּרָכָה הָרְאוּיָה לָהּ:** (ס) עַיִן בְּאֵשֶׁל אַבְרָהָם (סק"א) **וּבְחֶמֶד מֹשֶׁה** (סק"א) **שְׁמִסְקְפְקִין בָּזֶה,** דְּדִלְמָא דַּוְקָא לְעִנְיַן יוֹם הַכִּפּוּרִים מְשׁוּם דְּקִים לְהוּ לְרַבָּנָן דְּלֹא מַיְיתְבָא דַּעְתַּיְיהוּ מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּעִלְמָא: **(ו)** מָגֵן אַבְרָהָם (שם): **(ז)** דְּלֹא גָּרַע מִשְּׁרוּי בְּמִשְׁקֶה. וּמִמַּה שֶׁפֵּיְים הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם), וְכֵן מַשְׁמַע [מִמַּה שֶׁכָּתַב] סִימָן קנ"ח סָעִיף ה', עַיִן שָׁם בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"י), מַשְׁמַע

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א) וּבְסֵדֶר בִּרְכַּת הַנֶּהֱנִין (פ"ח ה"ח) כָּתַב: רוֹטֵב שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל בּוֹ אוֹכֶל אֵינוֹ מִצְטָרֵף עִמּוֹ כִּי מִשְׁקֶה גָּמוּר הוּא לְכָל דָּבָר.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוֹז וְהָדָר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

(ב) פָּחוֹת (ג) [ב] מֵרְבִיעִית בֵּין מַיִן בֵּין מִשְׁאָר מַשְׁקִים, (ג) מְבָרֵךְ תְּחִלָּה בְּרָכָה הָרְאוּיָה לְאוֹתוֹ הַמִּין, (ד) וּלְאַחֲרָיו אֵינוֹ מְבָרֵךְ כְּלָל. [ב]וְיֵשׁ מִסְתַּפְּקִים לוֹמַר שֶׁעַל דָּבָר שֶׁהוּא (ג) כִּבְרָיָתוֹ כְּגוֹן (ה) גַּרְגֵּר שֶׁל עֲנָב אוֹ שֶׁל רִמּוֹן, (ו) שֶׁמְּבָרְכִין לְאַחֲרָיו אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בּוֹ כַּזַּיִת, לְכָךְ נָכוֹן לְזַהֵר שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל בְּרִיָּה פָּחוֹת מִכַּזַּיִת הַגָּה: וְלֹא מִקְרֵי בְּרִיָּה אֶלָּא אִם אֲכָלוֹ (ז) כְּמוֹת שֶׁהוּא, (ח) אֲבָל אִם לָקַח (ד) [ד] (ט) הַגַּרְעִין מִמֶּנּוּ, לֹא מִקְרֵי בְּרִיָּה

ב תּוֹסְפוֹת שָׁם וְהָרַא"שׁ (שם) וְהָרַשְׁבָּ"א (לט. ד"ה ההוא) וְרַבֵּנוּ יוֹנָה (כז. ד"ה אבל), לְהַשְׁוֹת הַיְרוּשַׁלְמִי (פ"ו ה"א) עִם הַתַּלְמוּד שֶׁלָּנוּ (לט).

בְּאֵר הֵיטֵב

וְאִם אָכַל מְעַט וְחָזַר וְאָכַל מְעַט, אִם שֶׁהָה יוֹתֵר מִכְּדֵי אֲכִילַת פְּרָס אֵין מִצְטָרֵף לִבְרָכָה אַחֲרוֹנָה. וּלְעִנְיַן שְׁהִיָּה עַיֵּן סִימָן תרי"ב סָעִיף י', וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן ר"ד לְעִנְיַן שְׁהִיַּת הַסָּנְדְּוִיטְשׁ"ן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם (ס"ק יב). אִם אָכַל פָּחוֹת מִכְּשִׁעוּר וְהָלַךְ לְחוּץ וְחָזַר לִמְקוֹמוֹ, צָרִיךְ לְבָרֵךְ שֵׁנִית בְּתְחִלָּה אֲפִלּוּ בְּפַת דְּהָא אֵין טָעוּן בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה וְדֵינוֹ כְּשֶׁאָר דְּבָרִים, וְלָכֵן צָרִיךְ עִיּוּן אִם חָזַר וְאָכַל פָּחוֹת מִכְּשִׁעוּר אִם מִצְטָרְפִין, דְּהָוֵי כְּמוֹ הֶפְסֵד הַדַּעַת, וְנִרְאֶה לִי דְּמִצְטָרְפִין. מִגֵּן אַבְרָהָם (שם). דְּבָר שֶׁהָיָה בּוֹ כְּזַיִת וְנִצְטַמֵּק וְנִתְמַעֵט בְּשִׁעוּרוֹ אֵין לְבָרֵךְ אַחֲרָיו, וְאִם אַחַר כָּךְ חָזַר וְנִתְפַּח שֶׁפִּיר מְבָרְכִין עָלָיו לְאַחֲרָיו. גַּן הַמֶּלֶךְ סִימָן קכ"ב וְיד אַהֲרֹן (הגה"ט): (ג) **מְבָרֵךְ תְּחִלָּה.** הַשַּׁ"ז (סק"א) כָּתַב דְּיַיִן שָׁרָף בְּמִדְינָתֵנוּ אֵינוֹ בִּכְלָל זֶה, דַּאֲפִלּוּ לֹא שָׁתָה רְבִיעִית מְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה דְּאָזְלִינַן בָּתַר שִׁעוּר שְׁתִיָּה לְרֹב בְּנֵי אָדָם, אֲבָל הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן ק"ץ סָעִיף קָטָן ד' כָּתַב דַּאֲפִלּוּ בְּיַיִן שָׁרָף צָרִיךְ שִׁעוּר רְבִיעִית דְּלֹא חִלְקוּ בֵּין מַשְׁקֶה לְמַשְׁקֶה עַיֵּן שָׁם, וְכֵן כָּתַב הָרַב בַּעַל בֵּית יַעֲקֹב סִימָן נ"ז וְדֵיחָה שָׁם דִּבְרֵי הַשַּׁ"ז עַיֵּן שָׁם וְכֵן [וְכֵן] פָּסַק בְּסֵפֶר אֵלִיָּה רַבָּה (שם ס"ק). שִׁעוּר רְבִיעִית הֵיינוּ בֵּיצָה וּמֶחֱצָה. תְּמַלֵּא כְּלִי יַיִן וְתֵתֵּן לְתוֹכוֹ בֵּיצָה וּמֶחֱצָה וּמֵה שֶׁיּוֹצֵא יוֹצֵא כָּל כָּךְ, אֲבָל בְּמַיִם יוֹצֵא יוֹתֵר לָכֵן יַעֲשֶׂה כְּמוֹ שֶׁכָּתַב סִימָן תנ"ו (ס"א) עַיֵּן שָׁם וַאֲבָל בְּסֵפֶר אֵלִיָּה רַבָּה (שם ס"ק) מֵבִיא בְּשֵׁם מַהֲרַי"ל וְשָׁלֵ"ה (שער האותיות קדושת האכילה כללי הברכות כלל ו'), דְּיַמְלֵא אֲפִלּוּ בְּמַיִם עַיֵּן שָׁם], וּכְשֶׁלְּ"ה (שם) כָּתַב דְּהוּא כְּמִעַט מְלֵא שְׁתֵּי קְלִפּוֹת מִבֵּיצַת תַּרְנְגֹלֶת, וְכָל הַדְּבָרִים מְשֻׁעָרִים בְּבֵיצִים בֵּינוֹנִים. מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ב): (ג) **בְּרִיָּתוֹ.** מַשְׁמַע בְּחַלִּין דַּף ק"ט (ע"א) דְּקִטְנִית אַחַת מִקְּרֵי בְּרִיָּה אַף עַל פִּי שֶׁהֻרְבָּה גְּדָלִים בְּשֻׁרְבִּיט אֶחָד. דג קטן מקרי ברי"ה. חוֹת יָאִיר סִימָן ק"ס: (ד) **הַגַּרְעִין.** [ד] (ט) הַגַּרְעִין מִמֶּנּוּ, לֹא מִקְרֵי בְּרִיָּה

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

[ב] **מֵרְבִיעִית.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וּלְעִנְיַן שִׁעוּר רְבִיעִית שֶׁל תּוֹרָה עַיֵּן בְּסֵפֶר בֵּית אַפְרַיִם עַל טַרְפוֹת בְּקֻנְטְרֵס הַתְּשׁוּבוֹת, שֵׁשׁ חִלּוּק בֵּין שִׁעוּר רְבִיעִית דְּאוֹרַיְיתָא לְהֵיכָא שְׁאֵין הַחִיּוּב רַק מִדְּרַבָּנָן, וְזֶה תְּלוּי בְּסִפֵּק שִׁעוּר אֲגוּדָל אִם מוֹדְדִין בְּפֹקֶם הָרֹחַב אוֹ בְּפֹקֶם הַקָּצָר. וּלְפִי מַה שֶּׁכָּתְבוּ הַתּוֹסְפוֹת בְּמַנְחוֹת (מא: ד"ה ארבעה) יֵשׁ עוֹד סָפֵק אִם לְשַׁעֵר בְּשִׁעוּר קֶשֶׁר אֲגוּדָל, עַיֵּן שָׁם: [ד] **הַגַּרְעִין.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּיִד אֶפְרַיִם

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לִרְבִיעִית, (יב) יֵשׁ אוֹמְרִים דְּאֵינוֹ מִצְטָרֵף, וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּמִצְטָרֵף אִם לֹא שָׁהָה מִתְּחִלַּת הַשְׁתִיָּה עַד סוֹף הַשְׁתִיָּה יוֹתֵר מִכְּדֵי אֲכִילַת פְּרָס [מִלְּקַמָּן בְּסִימָן תרי"ב סָעִיף י'], וְהַגְּרִ"א הִסְכִּים שָׁם בְּבֵאוּרוֹ דְּהֲלָכָה כְּדַעָה זוֹ הַשְׁנִיָּה. וְהִנֵּה א]לְעִנְיַן שְׁתִיַּת טָה"ע וְקַאפֶ"ע שֶׁהַדֶּרֶךְ לִשְׁתּוֹתוֹ כְּשֶׁהוּא חַם וְקָשֶׁה לִשְׁתּוֹתוֹ בְּלֹא הֶפְסֵק כְּדֶרֶךְ שְׁאָר מַשְׁקִין כִּי אִם מְעַט מְעַט, (יג) יֵשׁ מַחֲלֹקֶת רַבָּה בֵּין הַפּוֹסְקִים אִם צָרִיךְ לְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה (יד) לְדַעָה רִאשׁוֹנָה הַנַּ"ל, וּבְמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק"א) וּבְחַיֵּי אָדָם (שם סט"ו) מְצַדְּדִים שֶׁלֹּא לְבָרֵךְ וְכֵן כָּתַב בְּדֶרֶךְ הַחַיִּים (דין כללים בברכה אחרונה ס"ה) וְכֵן הוּא מִנְהַג הָעוֹלָם. וְאַנְשֵׁי מַעֲשֶׂה נוֹהֲגִין שֶׁלְּבָסוֹף שְׁתִיָּתָן מַנִּיחִין כְּדֵי שִׁעוּר רְבִיעִית, שֶׁיִּצְטַנֵּן מְעַט, כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לִשְׁתּוֹת רְבִיעִית בְּלֹא הֶפְסֵק וּלְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה, וְטוֹב לַעֲשׂוֹת כֵּן כְּדֵי לָצֵאת אֲלִיבָּא דְּכֻלֵּי עָלְמָא, וּבְפָרָט לְדַעַת הַגְּרִ"א הַנַּ"ל דְּפָסַק כְּדַעָה זוֹ שְׁנִיָּה דְּהַשִּׁעוּר הוּא כְּדֵי אֲכִילַת פְּרָס לְעִנְיַן צָרוּף גַּם בִּשְׁתִיָּה, (טו) בְּוַדַּאי נָכוֹן לַעֲשׂוֹת כֵּן. אִם אָכַל פָּחוֹת מִכְּשִׁעוּר וְהָלַךְ לַחוּץ וְחָזַר מִיָּד, דְּבַוַּדַּאי (טז) צָרִיךְ לְבָרֵךְ שֵׁנִית בְּתְחִלָּה אֲפִלּוּ בְּפַת, יֵשׁ לְעַיֵּן אִם חָזַר וְאָכַל פָּחוֹת מִכְּשִׁעוּר בְּכְדֵי אֲכִילַת פְּרָס אִם מִצְטָרֵף, דְּאוּלַי כֵּיוָן שֶׁהָלַךְ לַחוּץ הָוֵי כְּמוֹ הֶפְסֵד הַדַּעַת, ב]וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"א) דְּמִצְטָרֵף: (ב) **פָּחוֹת מֵרְבִיעִית.** וְשִׁעוּר רְבִיעִית קָטָן ס"ח בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה וּבַאוּר הֲלָכָה עַיֵּן לְקַמָּן בְּסִימָן רע"א סָעִיף קָטָן ס"ח בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה. וְכֵן הוּא מִנְהַג פְּשׁוּט בְּמִצְרַיִם וּבְכָל הַמְּדִינוֹת. גַּם בְּשִׁעוּר זֶה יֵשׁ לְהַקֵּל בְּשָׁעַת הַדְּחַק כְּמוֹ בְּשִׁעוּר כַּזַּיִת וְכַנַּ"ל. וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן ר"ד סָעִיף ח' בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה אוֹת ל"ב. וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסִימָן תרי"ב סָעִיף ט"ו בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה אוֹת ס"ג. וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן ר"ב סָעִיף ב' בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה אוֹת ט"ו

ג תּוֹסְפוֹת בְּסֻכָּה כ״ר (ע״ב ד״ה ולא) וּבְיוֹמָא ע״ט (ע״א ד״ה ולא). ד הָרא״ש בְּפֶרֶק ז׳ דִּבְרָכוֹת (סי׳ כד). ה שָׁם י״ד (ע״א). ו מִמַּשְׁמָעוּת הָרִי״ף (תענית ד׳) וְהָרַמְבַּ״ם פֶּרֶק א׳ מֵהִלְכוֹת בְּרָכוֹת (ה״ב). ז תּוֹסְפוֹת (יד. ד״ה טרעמס) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל וּשְׁאָר פּוֹסְקִים.

(הרבינו יונה פרק כיצד מברכין (מ. ד״ה מי) ובית יוסף (ד״ה ומ״ש וכתב ומיהושלמי) בשם רשב״א (לט. ד״ה ספופ)). **ג וְיֵשׁ מְסִתַּפְּקִים עוֹד בְּבָרְכָה אַחֲרוֹנָה** (י) **שֶׁל יַיִן אִם מְבָרְכִין אוֹתָהּ** (יא) **עַל פֵּרוֹת, ד לָכֵן טוֹב לְזָהֵר שֶׁלֹּא לִשְׁתּוֹת** (יב) (אֶלָּא) **פֵּחוֹת מִכַּזַּיִת, אוֹ** (ה) **רְבִיעִית: ב** (יג) **הַטּוֹעֵם** (ו) **הַתַּבְשִׁיל, ה אֵינוֹ צָרִיךְ לְבָרֵךְ** (ז) (יד) * **עַד רְבִיעִית** (טו) **ו וַאֲפִלּוּ אִם הוּא בּוֹלְעוֹ, וְיֵשׁ אוֹמְרִים ז שֶׁאִם הוּא בּוֹלְעוֹ** (טז) **טָעוּן** (ח) **בְּרָכָה, וְלֹא פָּטְרוּ אֶת הַטּוֹעֵם אֶלָּא** (יז) **כְּשֶׁחוֹזֵר** (ט) [ט] **וּפוֹלֵט,** (יח) **וְאָז אֲפִלּוּ עַל הָרִבְּה אֵינוֹ צָרִיךְ בְּרָכָה. הַגָּה:** (יט) **וְסֵפֶק בְּרָכוֹת** (י) **לְהָקֵל:**

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

מַה שֶּׁכָּתַב עַל דִּבְרֵי הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק״ו), וְעַיֵּן בְּפִרְי מְגַדִּים יוֹרֶה דֵּעָה סוֹף שַׁעַר הַתַּעֲרוּבוֹת (חלק השלישי פרק ה), וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַב שָׁם עַל הַחוּת יָאִיר סִימָן ק״ס: **ב** (ט) **וּפוֹלֵט.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּמוֹר וּקְצִיעָה דְּדָבָר פָּשׁוּט הוּא שֶׁאֵין לְבָרֵךְ בְּעִשּׂוּן הַשַּׁאבָּ״ק, וְכָתַב מְחַזִּיק בְּרָכָה שָׁם (סק״ח) כַּמָּה (מינים) [דְּבָרִים] בְּעִנְיָן זֶה. כִּי יֵשׁ מִתִּירִין לְהַדְלִיק הַפִּיפֶּ״א מִנֵּר שֶׁל חֵלֶב, וּפְרִי חָדָשׁ (ירד קח ס״ק כג) מַתִּיר לְהַדְלִיק מֵראשׁ הַשַּׁלְהֶבֶת, וּבְלֶקֶט הַקֶּמַח (רישׁ הלכות תשעה באב) כָּתַב בְּשֵׁם הָרַב מוֹרֵנוּ הָרַב רַבִּי דָּוִד גְּרְשׁוֹן שֶׁפִּפֵּר לוֹ שֶׁרְאָה בַּחֲלוֹם שֶׁהָיוּ מְנַדִּים אוֹתוֹ בַּשָּׁמַיִם עַל הַדְלָקַת הַפִּיפֶּ״א מִנֵּר שֶׁל חֵלֶב. וְעַיֵּן בְּמִשְׁאַת מֹשֶׁה חֵלֶק יוֹרֶה דֵּעָה סִימָן ד׳ שֶׁכָּתַב שֶׁאִם אָחַז נִזְהָר, אִסּוּר לְמִי שֶׁאֵינוֹ נִזְהָר לְהַדְלִיק מִנֵּר שֶׁל חֵלֶב וְלַתֵּת לַחֲבֵרוֹ הַנִּזְהָר עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן ק״ט בְּשֵׁ״ך שָׁם (סק״כ). וְעַיֵּן שָׁם [בְּמַחֲזִיק בְּרָכָה] (סק״ט יד) שֶׁאַף הַנִּזְהָר בְּיוֹם טוֹב, [הֵיינוּ בְּיוֹם טוֹב] רִאשׁוֹן אֲבָל בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי נוֹהֲגִין הֶתֵּר, וְכֵן הָיָה נוֹהֵג הַשָּׁפוֹפֶרֶת וּמַדְלִיקִין אוֹתוֹ וְשׁוֹאֲבִין אֶת הֶעָשָׁן לְתוֹךְ פִּיהֶם וְחוֹזְרִין וּפוֹלְטִין אוֹתוֹ, צָרִיךְ עִיּוּן אִי דְּמֵי לְטוֹעֵם וּפוֹלֵט שַׁאֵין צָרִיךְ בְּרָכָה, אוֹ דִּלְמָא דּוֹמֶה לְרֵיחַ שֶׁצָּרִיךְ לְבָרֵךְ. קַל וָחֹמֶר כֵּן אִם הָאוּפֶּ״א נָתְנָה מִמֶּנּוּ שֶׁהִרְבָּה שְׁבָעִים מִמֶּנּוּ כְּמוֹ שֶׁאָכַל וְשָׁתָה, עַיֵּן סִימָן רי״ז סָעִיף י״ג. מָגֵן אַבְרָהָם (שם). וְעַיֵּן שׁוּ״ת הֵילְכוֹת קְטַנּוֹת (ח״א) סִימָן (ק״ח) [ק״א] דְּצַל טוּבָּא״ק שֶׁשּׁוֹאֲפִין בְּחִטָּם אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ עַל הָרֵיחַ: (י) **לְהָקֵל.** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״י) כָּתַב דְּאֵין כֵּן פָּסַק דְּאִם בּוֹלֵעַ מְבָרֵךְ אֲפִלּוּ מִצַּד, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן עֲטֶרֶת זְקֵנִים:

בְּאוּר הֲלָכָה

ב * עַד רְבִיעִית. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק יד) **מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הַמַּגֵּן אַבְרָהָם** (סק״ו) **דַּאֲפִלּוּ לְטַעַם מְהַרְבָּה קְדֵרוֹת שָׁרִי.** וְהִנֵּה אִי אֶפְשָׁר לוֹמַר דְּכוּנְתוֹ מִכְּלָל דְּבֵי רְבִיעִית דְּאִם כֵּן מַאי רְבוּתָא, וְעוֹד מֵהוּ זֶה שֶׁסִּיֵּם אַחַר כָּךְ וּמֵיהוּ אִם כּוֹנְתוֹ לָאֲכל מְעַט וְכוּ׳ דְּהָוֵי לֵיהּ אֲכִילָה מְעַלְיִיתָא הָכָא מַה דְּהָוֵי מְהַרְבֶּה קְדֵרוֹת כֵּיוָן דִּבְיַן לא הָוֵי אֶלָּא כְּבֵי רְבִיעִית, וְאִי מִשּׁוּם דְּכוּנְתוֹ לָאֲכל אִם כֵּן אֲפִלּוּ מִקְּדֵרָה אַחַת נַמִּי יְהֵיהּ אָסוּר. וְעַל כֵּן **נִרְאֶה דְּכוּנַת הַמַּגֵּן אַבְרָהָם הוּא דְּמִתָּר כְּדֵי רְבִיעִית מִכָּל קְדֵרָה וּקְדֵרָה,** דְּעַל כָּל אַחַת בְּשֵׁם טְעִימָה מִקְּרֵי לֵידַע אִם צְרִיכָה מֶלַח וְתַבְלִין. וְלִכְאוֹרָה דְּבָרָיו אֵלּוּ שֶׁיְּכִים לְשִׁתֵּי הַדֵּעוֹת הַמְבֹאָרִים בְּסִימָן תקס״ז סָעִיף ב׳, דְּהֵיינוּ לְהַפּוֹסְקִים שָׁם דְּאֲפִלּוּ בְּבֵת אַחַת מִתָּר כְּדֵי רְבִיעִית, יְהֵיהּ מִתָּר מִכָּל קְדֵרָה וּקְדֵרָה כְּדֵי רְבִיעִית בְּבֵת אַחַת, וּלְהַפּוֹסְקִים שָׁם דְּדִוְקָא מְעַט מְעַט, יְהֵיהּ מִתָּר מִכָּל קְדֵרָה מְעַט מְעַט עַד כְּדֵי רְבִיעִית. אֲמְנָם רְאִיתִי לִקְצָת שָׁם בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א דְּסְבִירָא לֵיהּ דְּשִׁתֵּי הַדֵּעוֹת שָׁם הוּא רַק לְעִנְיַן הַתַּעֲנִית, אֲבָל לְעִנְיַן בְּרָכָה, אִי נִסְבּר דְּסוּגְיַת הַגְּמָרָא (יד.) קַאי עֲלֵהּ, עַל כָּרְחֵהּ מַה דְּקָאָמְרָה הַגְּמָרָא כְּדֵי רְבִיעִית הַיְינוּ בְּבֵת אַחַת. וְהָכָא בְּעִנְיָנוּ הֲלָא לְדַעְתּוֹ רִאשׁוֹנָה דְּהוּא דֵּעַת הָרַמְבַּ״ם (פ״א ה״ב) יְדוּעַ דְּסְבִירָא לֵיהּ דְּאֲפִלּוּ בְּבֵת אַחַת אֲפִלּוּ אִם הוּא בּוֹלְעוֹ, וְאִם כֵּן עַל כָּרְחֵהּ סְבִירָא לֵיהּ **דַּאֲפִלּוּ בְּבֵת אַחַת שָׁרִי. וְדַע עוֹד דְּמֵה שֶׁסִּיֵּם הַמַּגֵּן אַבְרָהָם דְּאִם כַּוָּנָתוֹ לָאֲכל מְעַט אָסוּר לַעֲשׂוֹת הַרְבֵּה פְּעָמִים דְּהָוֵי לֵיהּ אֲכִילָה מְעַלְיִיתָא,** טוֹב, גַּם כֵּן מְצַדְּדִים הָאֲלִיָּה רַבָּה (סק״א) דְּגַם זֶהוּ בִּכְלַל טְעִימָה, אַחֲרֵי שֶׁאֵין כַּוָּנָתוֹ לְשָׁם אֲכִילָה: **(יד) עַד רְבִיעִית.** וְעַד (לח) בִּכְלָל. אֲבָל יֶתֶר מֵרְבִיעִית, כֵּיוָן שֶׁהוּא הֲנָאָה יְתֵרָה חָשִׁיב כְּמוֹ שְׁמִתְכַּוֵּן לַאֲכִילָה. וְעַיֵּן בְּמַגֵּן אַבְרָהָם (סק״ז) שֶׁכָּתַב דְּעַד רְבִיעִית דְּשָׁרֵי הַיְינוּ אֲפִלּוּ לְטַעַם מֵהַרְבֵּה קְדֵרוֹת, וּמֵיהוּ אִם כַּוָּנָתוֹ לָאֲכל מְעַט, אָסוּר לַעֲשׂוֹת הַרְבֵּה פְּעָמִים דְּהָוֵי לֵיהּ אֲכִילָה מְעַלְיִיתָא. וּלְעִנְיַן טְעִימָה אֵיזֶה דָּבָר אֹכֶל לֵידַע אִם הוּא טוֹב, (לט) מְצַדְּדִים הָאַחֲרוֹנִים דְּשִׁעוּרוֹ הוּא רַק עַד כַּזַּיִת. וְדַע דְּאַף שֶׁכְּשֶׁלְחָן עָרוּךְ כָּתַב אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ, מִמֵּילָא אָסוּר לְבָרֵךְ דְּהָוֵי לֵיהּ בְּרָכָה לְבַטָּלָה [אַחֲרוֹנִים]: **(טו) וַאֲפִלּוּ אִם הוּא בּוֹלְעוֹ.** (לנ) מֻתָּר אֲפִלּוּ בְּיוֹתֵר מֵרְבִיעִית בְּלִי בְּרָכָה גַּם לְדַעָה זוֹ: **(טז) טָעוּן בְּרָכָה.** אֲפִלּוּ בְּכָל שֶׁהוּא, כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ לוֹ הֲנָאַת מַעְיו: **(יז) כְּשֶׁחוֹזֵר וּפוֹלֵט.** דְּבָזֶה הִתִּירוּ כְּשֶׁכַּוָּנָתוֹ רַק לְטַעְמָה בְּעָלְמָא כֵּיוָן שֶׁאֵין לוֹ רַק הֲנָאַת הַחִיךְ מֵהַתַּבְשִׁיל שֶׁטָּעַם (לד) אוֹ מֵהָאֹכֶל שֶׁלָּעַס. וְאוֹתָן שֶׁנּוֹתְנִין עֵשֶׂב שֶׁקּוֹרִין טַאבָּ״ק לְתוֹךְ שְׁפוֹפֶרֶת וּמַדְלִיקִין אוֹתוֹ וְשׁוֹאֲבִין הֶעָשָׁן בְּפִיהֶם, נִסְתַּפֵּק הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק״ט) בָּזֶה אִי הָוֵי כְּטוֹעֵם וּפוֹלֵט, (לה) וְהָאַחֲרוֹנִים הֶחְלִיטוּ בְּפִשִׁיטוּת שֶׁאֵין לְבָרֵךְ עַל עִשּׂוּן הַטַּאבָּ״ק הַזֶּה: **(יח) וְאָז אֲפִלּוּ וְכוּ׳.** וְעַל כֵּן הַלּוֹעֵס לְתִינוֹק כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ בּוֹלֵעַ, א]אֲפִלּוּ לְהַרְבֵּה אֵין צָרִיךְ בְּרָכָה: **(יט) וְסֵפֵק בְּרָכוֹת**

בַּאֵר הֵיטֵב

בְּרִיָּה דְּהַרֵי אָכַל מֵה שֶׁרָאוּי לֶאֱכל מִמֶּנּוּ. וַאֲפִלּוּ אָכַל הַגַּרְעִין לֹא מִקְּרֵי בְּרִיָּה בְּדָבָר שֶׁאֵין דַּרְדָּ לְאָכְלוֹ כְּגוֹן זַיִת, אֲבָל בַּעֲנָבִים וְרִמּוֹנִים דַּרְדָּ לֶאֱכל הַגַּרְעִין. עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד): **(ה) רְבִיעִית.** לְעִיל סִימָן ק״צ (סק״ג) כָּתַבְנוּ בְּמִלֹּא לָגְמָיו סַגִּי בְּכוֹס גָּדוֹל, אוֹ אֲפִלּוּ פְּחוֹת מִזֶּה אִם שְׁתָּה רֹב הַכּוֹס. ט״ז (סק״ג): **ב (ו) הַתַּבְשִׁיל.** לְיַדֵּע אִם צְרִיךְ מֶלַח אוֹ תַּבְלִין. רַשׁ״י (יד. ד״ה מהו שיטעום). עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ו) וְעַיֵּן סִימָן תקס״ז (סעיפים א־ב): **(ז) עַד רְבִיעִית.** וַאֲפִלּוּ לְטַעַם הַרְבֵּה קְדֵרוֹת שָׁרִי. וּמֵיהוּ אִם כַּוָּנָתוֹ לֶאֱכל מְעַט, אָסוּר לַעֲשׂוֹת הַרְבֵּה פְּעָמִים דְּהָוֵי לֵיהּ אֲכִילָה מְעַלְיִיתָא. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ו). וְעַיֵּן בְּתִשׁוּבַת חוֹת יָאִיר סִימָן ק״ס וּבְיבִיד אַהֲרֹן (הגה״ט): **(ח) בְּרָכָה.** אֲפִלּוּ בְּכָל שֶׁהוּא: **(ט) וּפוֹלֵט.** דְּלֹא מִקְרֵי הֲנָאָה אֶלָּא בְּתוֹךְ מֵעָיו, וְאִם כֵּן הוּא הַדִּין לְלוֹעֵס וּפוֹלֵט. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט). וְצָרִיךְ עִיּוּן בְּאוֹתָן שְׁנוֹתְנִין עֵשֶׂב שֶׁקּוֹרִין טוּבּא״ק אִי טִיטוּ״ן לְתוֹךְ

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

עַל יְדֵי זֶה. וְאִם נִמְצָא בְּתוֹךְ הַגַּרְעִין גּוּפָא דְּבָר שֶׁרָאוּי לֶאֱכל וְאָכַל מַה שֶּׁבְּתוֹךְ הַגַּרְעִין וְנָרַק קְלִפָּתוֹ הַקָּשֶׁה (כְּעֵין פְּלוּימְ״ן שֶׁלָּנוּ), דַּעַת הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק״ד) וְאַלְיָה רַבָּה (סק״ו) (כה) דְּזֶה גַּם כֵּן הָוֵי בִּכְלַל בְּרִיָּה אַחֲרֵי שֶׁעַל כָּל פָּנִים אָכַל מַה שֶּׁרָאוּי לֶאֱכל מִמֶּנּוּ: **(י) שֶׁל יַיִן.** וְהוּא הַדִּין (כו) שְׁאָר מַשְׁקִין: **(יא) עַל פֵּרוֹת.** דְּהוּא (כז) שְׁלִישׁ רְבִיעִית. דְּאִפְשָׁר דִּלְעִנְיַן מָשְׁקֶה גַּם כֵּן מְשַׁעֲרִינַן כְּמוֹ בַּאֲכִילָה, **כְּבַכַּזַּיִת: (יב) אֶלָּא פְּחוֹת וְכוּ׳.** וּבְדֵיעֲבַד אִם שָׁתָה כְּזַיִת וְאֵין לוֹ רְבִיעִית, טוֹב לְזָהֵר שֶׁלֹּא יִשְׁתֶּה (כח) עַד רֹב רְבִיעִית וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא יִשְׁתֶּה (כט) כְּשִׁעוּר בֵּיצָה שֶׁהוּא שְׁנֵי חֲלָקֵי רְבִיעִית, דְּיֵשׁ אוֹמְרִים דְּעַל שִׁעוּרִים אֵלּוּ יֵשׁ לְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה, וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן ק״צ סָעִיף קָטָן י״ד מַה שָּׁכַתַבְנוּ שָׁם: **ב (יג) הַטּוֹעֵם וְכוּ׳.** דְּאַף עַל גַּב דְּאָסוּר לֶהָנוֹת מִן הָעוֹלָם הַזֶּה בְּלֹא בְּרָכָה אֲפִלּוּ כָּל שֶׁהוּא בֵּין בַּאֲכִילָה בֵּין בִּשְׁתִיָּה, הַיְנוּ כְּשֶׁמְּכַוֵּן לֶאֱכל וְלִשְׁתּוֹת, (ל) אֲבָל הָכָא שֶׁאֵין כַּוָּנָתוֹ אֶלָּא לְטַעֵם לְיַדֵּע אִם צְרִיךְ מֶלַח אוֹ תַּבְלִין, אֵין צָרִיךְ בְּרָכָה לֹא לְפָנָיו וְלֹא לְאַחֲרָיו. וַאֲפִלּוּ אִם הוּא אוֹכֵל קְצָת מֵהַמַּאֲכָל אַחַר הַבִּשּׁוּל [שֶׁאֵין בִּיכָלְתּוֹ לְתַקֵּן אָז הַמַּאֲכָל] וְרַק לְיַדֵּע אִם הוּא

לְעַיֵּן. וְלִכְאוֹרָה רְאִיָּה מִלְּעֵיל סִימָן ר״ד סָעִיף ח׳ דְּצָרִיךְ לְבָרֵךְ, אֲבָל בְּאֶמֶת הָתָם שְׁאנִי, דַּאֲפִלּוּ אֵינוֹ מִתְכַּוֵּן לַהֲנָאָה כְּלָל צָרִיךְ לְבָרֵךְ. וּמַהֵי אָדָם מַשְׁמַע דְּצָרִיךְ לְבָרֵךְ: (לא) הָרא״ש (פ״ב סי׳ ו), וּלְקַמָּן סִימָן תקס״ז (ס״א), וְכֵן כָּתַב בְּסֵפֶר נְהַר שָׁלוֹם (סק״ג) עַיֵּן שָׁם: **(לב)** עוֹלַת תָּמִיד (סק״ו) וְאַלְיָה רַבָּה (סק״א): **(לג)** כֵּן כָּתְבוּ כַּמָּה אַחֲרוֹנִים וְכֵן כָּתַב הַגְּרָ״א בְּבֵאוּרוֹ, [דְּלֹא כְּדִמַשְׁמַע מֵאֵיזֶה אַחֲרוֹנִים דְּלִדְעָה רִאשׁוֹנָה בְּיִחוּד מֵרְבִיעִית גַּם בְּפוֹלֵט אָסוּר]. וְלִשְׁנָא דַּאֲפִלּוּ אֵינוֹ מְדַקְדֵּק לְפִי זֶה וּכְבָר הֵעִיר בָּזֶה הָעוֹלַת תָּמִיד (סק״ח): **(לד)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט): **(לה)** עַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק״ט) וּמָגֵן גִּבּוֹרִים (אלף המגן ס״ק יב):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבְסִדּוּר בִּרְכַת הַנֶּהֱנִין (פ״ח הי״א) כָּתַב שֶׁאִם חָזַר וּפוֹלֵט אֵין צָרִיךְ בְּרָכָה, אַע״פ שֶׁנֶּהֱנָה בְּטַעְמוֹ, וְאֲפִילּוּ טָעַם הַרְבֵּה עַד כְּדֵי רְבִיעִית וְלֹא עַד בִּכְלָל.

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah